

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет Педагогічний
Кафедра початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Комунікативна педагогіка»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма

«Початкова освіта»

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти
Протокол № 7 від 12 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комунікативна педагогіка
Викладач (-і)	проф. Оліяр М.П.
Контактний телефон викладача	0971537294
E-mail викладача	maria.oliyar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 30 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00 – 16.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Комунікативна педагогіка» покликана слугувати становленню творчої індивідуальності майбутніх педагогів, що розвивається і формується в умовах сучасної вищої педагогічної освіти, шляхом підвищення їхньої комунікативної культури.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу: сформувати у майбутніх педагогів готовність до налагодження ефективної психолого-педагогічної взаємодії з учасниками освітнього процесу в НУШ.

Завдання курсу:

- ознайомити магістрантів із сутністю спілкування та його значенням у професійній діяльності педагога;
- узагальнити уявлення про рівні спілкування, його особливості;
- сформувати позитивне ставлення і прагнення майбутнього фахівця до творчого оволодіння новими навчальними технологіями заради підвищення культури психолого-педагогічного спілкування;
- вчити магістрантів обирати оптимальні форми й методи педагогічного спілкування відповідно до індивідуальних можливостей учнів початкових класів, рівня їхньої підготовки, умов;
- спрямовувати випускників до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
Загальні компетентності: ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-5. Здатність усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

Фахові компетентності:

СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і

систем у глобальному світі.

СК-4. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія).

СК-5. Здатність організовувати та управляти освітніми процесами в сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, використання інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових сервісів.

Програмні результати навчання:

ПР-02 Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПР-05 Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, формувати в здобувачів початкової освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-09 Проводити моніторинг та узагальнювати результати власної педагогічної діяльності, визначати відповідність набутих професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12 год.		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18 год.		
самостійна робота		60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	013 Початкова освіта	2	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	занятт я	сам. роб.
Тема 1. КОМУНІКАТИВНА ПЕДАГОГІКА, ЇЇ ЗМІСТ ТА ФУНКЦІЇ. Сутність комунікативної педагогіки.		2 год.	2 год.	10 год.

Функції комунікативної педагогіки. Стилi педагогічного спілкування. Тенденції в розвитку педагогічного спілкування. Засоби виховання комунікативної культури майбутнього педагога.			Питання для обговорення , розробка презентацій
Тема 2. Тема 2. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ. Сутність комунікативної культури педагога в професійній діяльності. Особливості психолого-педагогічної взаємодії. Принципи психолого-педагогічної взаємодії.	2 год.	4 год.	10 год. Питання для обговорення , творче завдання
Тема 3. КАТЕГОРІЇ ЕТИКИ В КОМУНІКАТИВНІЙ ПЕДАГОГІЦІ. Етичні категорії у психолого-педагогічній взаємодії. Добро і зло у професійному спілкуванні педагога. «Добро-зустріч» учителя та учня у педагогічному спілкуванні. «Добро-слово» у професійному спілкуванні. «Добро-дія» у культурі спілкування педагога. Варіанти псевдодоброти у психолого-педагогічному спілкуванні.	2 год.	4 год.	10 год. Кейс-стаді, есе
Тема 4. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ. Педагогічні чинники адаптації вчителя до колективу. Рівні взаємодії молодого вчителя з педагогічним колективом. Педагогічні конфлікти, їх види та шляхи вирішення. Особливості формування та зміни диспозиції молодого педагога.	2 год.	4 год.	12 год. Питання для обговорення , міні-дослідження
Тема 5. ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ. Комунікативна культура та напрями психолого-педагогічної адаптації вчителя. Структура процесу професійної адаптації. Причини виникнення труднощів адаптаційного періоду молодого вчителя. Умови успішної першої професійної адаптації фахівця.	2 год.	4 год.	10 год. Розробка варіантів педагогічних ситуацій.
Тема 6. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ. Етапи процесу організації ефективного педагогічного спілкування. Правила ефективного психолого-педагогічного спілкування. Професійна культура спілкування і кар'єрне зростання педагога.			8 год. Питання для обговорення , розробка презентацій. Тестовий дистанційний контроль
ЗАГ.:	12 год.	8 год.	60 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система	Структура розподілу балів, які студенти упродовж семестру можуть отримати:
------------------	--

оцінювання навчальної дисципліни	Практичні заняття – 40 балів; Контрольна робота – 5 балів; Самостійна робота – 15 балів; Залік (творчі роботи і тестове завдання) – 40 балів; Додаткові бали (1-5) можна отримати за результатами неформальної освіти. Максимальна сумарна кількість балів – 100. Усні відповіді (максимум 5 балів) оцінюються під час опитування на практичному занятті або за підготовку і презентацію доповіді. Оцінювання навчальних досягнень студента з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.
Вимоги до письмових робіт	Передбачена одна письмова контрольна робота (1-5 балів), що складається з 2 теоретичних питань (2 бали) та 1 практичного (3 бали). Термін написання для денної форми навчання – 8-й тиждень; для заочної форми – електронний варіант. Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 10 балів), яке виконується в системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/ Творчі завдання, есе, розроблення варіантів педагогічних ситуацій оцінюються 10 балами кожне.
Практичні заняття	Відповіді та виступи на практичних заняттях оцінюються від 1 до 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: необхідно виконувати у встановлені викладачем терміни. При підготовці письмових завдань студенти повинні працювати самостійно, не запозичувати роботи з інтернету або в інших студентів; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності; дотримуватися норм авторського права, повністю і належним чином вказувати використані методики досліджень, джерела інформації і посилання на них.

Академічна доброчесність: студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2022 р.)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihann-ia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять: пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(2023

p.)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Неформальна освіта: зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (2022 p.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

БАЗОВА

1. Будник О.Б., Фомін К. В. Комунікативна педагогіка: навчальний посібник [для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. ІваноФранківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 92 с.
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с.
3. Вихрущ В. О., Пушинська А. А. Навчальний діалог у контексті вітчизняної початкової освіти другої половини ХХ–ХХІ століття: монографія. Тернопіль: Крок, 2016. 348 с.
4. Гуревич Р. Педагогічна майстерність і професійна компетентність як складові професіоналізму викладача // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр. / [редкол.: З-99 Н.Г. Ничкало (голова), та ін. ; упоряд.: Н.Г. Ничкало, О.М. Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К.: Богданова А.М., 2013. 456с.; С. 274-280.
5. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2004. 480 .
6. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
8. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
9. Зміст та структура комунікативної культури педагога. URL: http://pidruchniki.com/18200205/pedagogika/zmist_struktura_komunikativnoyi_kulturi_pedagoga
10. Кіліченко О.І. Педагогічна взаємодія в освітньому процесі початкової школи: сутність і функції. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія», 2019. № 2 (10). С. 140-143.
11. Максименко І. Г. Діалогове навчання як умова гуманізації педагогічної діяльності // Педагогіка вищої та середньої школи, 2012. Вип. 35. С. 230–236.
12. Марія Оліяр. Інноваційність у вищій педагогічній освіті: реальність та перспективи. Гірська школа Українських Карпат. 2021. № 25. С. 88–92.
13. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>

13. Нова українська школа. Порадник для вчителя. URL: https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/rozd_4_Seredovishe.pdf
14. Оліяр М.П. Генеза та розвиток проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/1151.pdf>
15. Оліяр Марія, Копчак Лілія. Діагностика професійної підготовленості майбутніх учителів до гуманізації освітнього середовища в початковій школі. Гірська школа Українських Карпат. 2018. № 18. С. 108–113.
16. Оліяр Марія. Теоретико-методичні засади технологій формування комунікативної культури майбутніх педагогів. Гірська школа Українських Карпат. 2019. № 21. С. 72–77.
17. Оліяр М.П. Взаємодія педагогів у вихованні дітей з особливими освітніми потребами в системі дошкільної та початкової освіти. Наступність у реформуванні системи освіти в гірському регіоні України [колективна монографія] / за наук. ред. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2021. С. 61-70.
18. Оліяр М. П. Психолого-педагогічні чинники формування комунікативних умінь учнів початкової школи. Формування мовної особистості молодшого школяра: Колективна монографія / За наук. ред. д.п.н. проф. Котик Т.М. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 41-54.
19. Оліяр М.П. Формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів як пріоритетний напрям сучасної мовної освіти. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2014/2/35.pdf
20. Оліяр М.П. Якість освіти і якість підготовки вчителя. Нова українська школа в гірському регіоні України: теорія, практика, досвід: монографія / за наук. ред. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2020. С. 6-16.
21. Освітній процес в умовах війни: тенденції та висновки. URL: <https://osvita.ua/school/88943/>
22. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorenniya-proyektpr-ofstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso>
23. Романчук А. І. Актуальні проблеми реформування початкової освіти України в сучасних умовах. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/24920>
24. Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. Початкова школа. 2018. № 1. С. 1-4.
25. Стахів М. Український комунікативний етикет : навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008 . 245 с
26. Цюняк О. Формування професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти у вищих навчальних закладах : монографія. Івано-Франківськ : «ЯРИНА», 2016. 188 с.

ДОДАТКОВА

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку // Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. Чернівці: Букрек, 2015. С. 255–480.
2. Гуревич Р. Педагогічна майстерність і професійна компетентність як складові професіоналізму викладача // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр. / [редкол.: З-99 Н.Г. Ничкало (голова), та ін. ; упоряд.: Н.Г. Ничкало, О.М.

Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К.: Богданова А.М., 2013. 456 с.; С. 274-280.

3. Дистанційне навчання під час війни: лайфхаки для вчителів щодо організації уроків.

URL: <https://op.ua/news/lifehack/distanciynе-navchannya-pid-chas-viyni-layfhaki-dlya-vchiteliv-schodo-organizaciyi-urokiv>

4. Дудченко В. Діалогові технології навчання. URL: <http://volodarka-nvo.org.ua/index.php/teacher-page/schoolpsychologis/psychology-news-/item/612-dto.html>

5. Завалевський Ю.І. Формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17262/1/14.pdf>

6. Киричук В. О. та ін.. Комуникативна компетентність у спілкуванні вчителя з обдарованою дитиною: дидакт. посіб.; НАПН України, Ін-т обдарованої дитини. К.: Інформаційні системи, 2010. 158 с.

7. Кожушко С.П. Діалогічна взаємодія суб'єктів навчального процесу // Науковий журнал "Аспект". http://asconf.com/rus/archive_view/373

8. Комуникативна культура професіонала. URL: http://stud.com.ua/46796/pedagogika/komunikativna_kultura_profesionala

Викладач

проф. Оліяр М. П.